

VAN DE REDACTIE

Allereerst , beste lezers, een misverstand uit de weg ruimen : ons vorige mei nummer was wat later dan anders uitgekomen en werd daardoor per ongeluk bestempeld als juni-nummer!

Hier dan nu het echte juni-nummer !

Na het prachtige mei-juniweer, met gelukkig op de valreep nog wat groeizame regen, maakt ook de redactie zich op voor de zomerstop; na dit nummer verschijnen we pas eind augustus weer met ons krantje. Hopelijk gevuld met extra leuke vakantie verhalen en/of foto-s van onze dorpsgenoten.

We zijn blij om te kunnen melden dat er gelukkig weer wat nieuwe adverteerders gevonden zijn die ons krantje financieel willen ondersteunen: zo kunnen we in elk geval weer een jaar vooruit!

Reuze bedankt hiervoor ! En u weet het, we houden ons altijd aanbevolen voor nieuwe adverteerders , dan kunnen we ook weer eens extra in kleur verschijnen.

Rest ons nog jullie allemaal een mooie zomer , met of zonder vakantie , toe te wensen en alvast Noordwelle een geslaagd PHC-weekend toe te wensen.

Veel leesplezier gewenst.

De redactie

NOORDERNIEUWSWELLE **Dorpskrant van Noordwelle**

dorpskrantnnw@gmail.com

www.noordwelle.com

38e jaargang

Verschijnt 10x per jaar

Redactie Dorien Wandel, José Vrijdag, Marianne de Jonge en Kitty Heye

Vormgeving: Wim Schilperoort en Leo Schults

Wist u dat

- U altijd zelf uw stukjes in kunt sturen
- Wij heel graag kopie ontvangen (uiterlijk de 15e van de maand)
- Dorpskrantnw@gmail.com ons mailadres is
- U daar uw kopie naar toe kunt sturen [lettertype: Tamoha 11 pnt]
- Handgeschreven kopie natuurlijk ook nog steeds welkom is
- De redactie na dit nummer een zomerstop houdt
- Het tafelen in de buurt in ons dorpshuis niets van een zomerstop wil weten
- De zeer enthousiaste koks gewoon doorkoken
- En de zeer enthousiaste groep eters natuurlijk gewoon dooreten
- Wij Iris en Koos van harte feliciteren met hun 50-jarig huwelijk
- Wij ook Manon de Ronde en Piet-Jan van harte feliciteren met hun pas gesloten huwelijk
- Wij de volgende geslaagden van harte feliciteren met hun pas behaalde diploma
- Dit zijn : Niek en Sam de Haas, Anouk de Ronde en Calvin Wichers
- Wij hopen dat we niemand vergeten zijn
- Wij deze keer vele nieuwe Noordwellenaren van harte welkom heten op ons dorp
- Dit zijn : Sharon en Perry in de Jan Delstlaan, Tara en Nicky in het Hoefijzer en Charlotte en Niels op de Dorpsring
- Wij hopen dat ze het allemaal heel erg goed naar hun zin hebben bij ons
- Wij denken aan ons oude wervingsleus : Noordwelle , waard om te wonen!!!

VOOR UW AGENDA:

- Eerste vrijdag van de maand: Snekvond
- Tweede woensdag van de maand: Crea dames
(Zomerstop vanaf 12 Juni tot 19 Oktober)
- Derde vrijdag van de maand (20:30): DDaames
- Laatste dinsdag van de maand: Tafelen
- Laatste vrijdag van de maand: Heeren
- Iedere woensdag vesper (18:00-18:30) en/of maaltijd (18:30) in de kerk zie: www.kloosterwelle.nl

25 Juli: Tafelen in de buurt
5&6 Aug: P.H.C. Noordwelle

RECEPT

Rabarber aardbeien smoothie voor ongeveer een liter.

500 gram rabarber
200 ml water
50 gr suiker
500 gr aardbeien
rasp en sap van 2 citroenen

Was de rabarber schoon en snij in stukjes van 2 cm.

Doe de rabarber in een pan met het water en de suiker en breng het aan de kook. Draai het vuur laag en laat het mengsel, met de deksel op de pan, een kwartier zachtjes pruttelen. Voeg de schoongemaakte aardbeien toe en verwarm die drie minuten mee.

Haal de pan van het vuur en laat het mengsel volledig afkoelen. Giet het mengsel in een blender of keukenmachine, voeg de rasp en het sap van de citroenen toe en pureer tot een gladde massa. Voeg eventueel nog wat water toe als u het geheel te dik vindt. Bewaar dit heerlijke drankje in de koelkast en serveer koud.

Eet smakelijk Elbrich

NOORDWELLE DOOR DE EEUWEN HEEN 196

Bevolkingsbewegingen in de 18^e en 19^e eeuw.

Het moet van tijd tot tijd ronde 1^e mei een enorme drukte zijn geweest op de wegen van Schouwen en Duiveland en in de diverse dorpen. Immers, de meeste (land) arbeiders, dienstmeiden, smidsknechts, bakkersknechten en andere ambachtelijke knechten werkte op basis van jaarcontracten.

Zo'n jaarcontract betekende eigenlijk al heel wat, want dan wist je zeker dat je een jaar lang op één plek zou wonen. Langjarige dienstverbanden kwamen niet veel voor en waren eerder uitzondering dan regel.

In Noordwelle was dat niet anders dan elders. Sommige knechten en bedienden woonden bij de boeren of op het erf van de boeren, maar het merendeel was gehuisvest in de kom van Noordwelle.

De eerste arbeider waarvan we de komst naar Noordwelle hebben kunnen vaststellen waren Kaatje de Man, dagloonster, uit Haamstede 2.5.1780 en Grietje Hoogenboom, uit Serooskerke 3.5.1780. Vier jaar later gevolgd door de Wed. Janna Plokhair, arbeidster, uit Ellemeet 5.5.1784., in 1785 door Jannetje van der Noodt, arbeidster, uit Zierikzee 5.5.1785, in 1789 door Martina van Splunder, dagloonster, uit Renesse 2.5.1789 en in 1793 door Grietje Kister, dagloonster, uit Haamstede 7.5.1793.

Dat waren de eerste bewegingen in de 18^e eeuw, die ongetwijfeld zijn voorafgegaan door vele anderen. Bij gebrek aan een goed functionerend

bevolkingsregister in die tijd, kunnen we dat helaas verder niet meer achterhalen.

De contracten begonnen of eindigden steevast op de eerste mei. Onduidelijk is waarom dat het geval was, maar het zal iets te maken hebben gehad met de seizoenen in de landbouw en daarmee een algemeen tijdstip voor de verandering van werkgever of werknemer.

Tot en met 1815 kwamen er alleen maar werknemers naar Noordwelle, elk jaar steeds eentje. Pas in 1819 was Kornelis van Klooster de eerste arbeider uit Noordwelle die op 2 mei vertrok in de richting van Stoppeldijk, direct dus al ver weg, want Stoppeldijk ligt in Zeeuws-Vlaanderen.

De meeste bewegingen vonden trouwens plaats binnen Zeeland met een nadruk op de eigen eilanden waar men woonachtig was. Vanaf 1820 nam de interne migratie naar Noordwelle eigenlijk allee maar toe:

1820: 7 (uit Renesse, St. Maartensijk, Ellemeet en Zierikzee)

1821: 6 (uit Serooskerke, onder wie de vroedvrouw Aaltje van den Berge)

In 1822 vertrok er maar één boerenknecht, Pieter Hanse naar Ellemeet.

Tot 1825 waren er verder geen verhuizingen waar te nemen, maar als vanaf 1825 het bevolkingsregister van Noordwelle beter wordt bijgehouden komen we tot de volgende aantallen:

1825: in 5 (uit Zonnemaire en Renesse)

1826: in 1 (uit Haamstede) ; uit: 8 (naar Renesse, Elkerzee, Haamstede, Serooskerke en Nieuwerkerk)

1827: in 4 (uit Ellemeet, Haamstede, Ouwerkerk en Elkerzee ; uit 4 (naar Nieuwerkerk, Ellemeet, Serooskerke en Brouwershaven)

1828: in 12 (uit Elkerzee, Haamstede, Nieuwerkerk en Elkerzee ; uit slechts één, de boerenknecht Jacob Versput die naar Duivendijke vertrok.

1829: in 30 (uit Renesse, Elkerzee, Ellemeet, Ouwerkerk, Nieuwerkerk, Serooskerke en Brouwershaven) ; uit 8 (naar Renesse, Haamstede, Bruinisse, Kerkwerpe en Ellemeet)

1830: in: 5 (uit Haamstede en Burgh) ; uit 5 (naar Renesse, Zierikzee en Elkerzee)

1831: in: 17 (uit Nieuwerkerk, Ellemeet, Haamstede en de schaapherder Willem van Stijn uit Stavenise) ; uit: 6 (naar Ellemeet en Burgh)

1832: in: 14 (uit Ellemeet, Serooskerke, Renesse, Kerkwerve, St. Annaland, St. Maartensdijk, Nieuwerkerk en Zierikzee ; uit 5 (naar Serooskerke, Zierikzee en Brouwershaven)

In 1833 verhuisde er niemand naar of van Noordwelle.

1834: in: 5 (uit Haamstede, Kerkwerve en Elkerzee) ; uit 4 (naar Ellemeet, Serooskerke, Renesse en Zierikzee)

1835: in: 6 (uit Duivendijke, Serooskerke, Elkerzee, Zierikzee, Dreischor en Scherpenisse – de smidsknecht Frans Goor) ; uit 4 (naar Kerkwerve, Burgh, Bruinisse en Zierikzee)

Het beeld wordt zo langzamerhand wel duidelijk. Wat ook opvalt is dat het in deze periode vooral om alleenstaanden gaat en er meer personen naar Noordwelle verhuisden dan uit Noordwelle, hetgeen iets lijkt te zeggen over de welvaart van Noordwelle en de daarmee gepaard gaande werkgelegenheid. Na 1835 ontwikkelen zich de cijfers als volgt:

1836: in: 20, uit: 3 (onder wie twee smidsknechten)

1837: in: 5 (onder wie twee smidsknechten), uit: 2

1838: in: 9 (onder wie een kleermakersknecht), uit: 5

1839: in: 9, uit: 5

1840: in: 2, uit: 4 (onder wie de dienstmeid Tona Krijger naar het toen nog bestaande dorp Rengerskerke)

1841: in: 1, uit: 3

1842: in: 2, uit: 1

1843: in: 6, uit: 2

1844: in: 4, uit: 1

1845: in: 13, uit: 1

1846: in: 9 (onder wie de smidsknecht Klaas Thibout uit Zomerdijk, in de buurt van Medemblik), uit: 2

1847: in: 6, uit: 2

1848: in: 9 (onder wie de rentenierster Neeltje van Don uit Oosterland), uit: 3

1849: in 11 (twee gezinnen), uit: 2

1850: in: 8, uit: 16 (onder wie de smidsknecht Petrus Franciscus Matthijsse, die naar Veere vertrok)

Zo stond de teller in het midden van de 19^e eeuw op plus minus 230 personen die in Noordwelle kwamen wonen, tegen nog geen honderd vertrekkende personen. In het volgende deel gaan we zien hoe dit proces zich in de tweede helft van de 19^e eeuw ontwikkelde.

F. Westra

NATUUR IN OMMEN

De laatste week van mei waren wij een weekje in Ommen. Verschillende Noordwellenaren is het wel bekend dat we daar al elf jaar een vakantiehuis hebben.

Midden in een bosrijke omgeving, waar dus ook genoeg te zien en te genieten is. Vlak voor de keukenramen staat een flinke Rode Toverhazelaar die vroeg in het voorjaar prachtig bloeit. Regelmatig moet hij worden gesnoeid – net als alle bomen daar – anders groeien de takken tegen het raam! Onder die Hazelaar is een heerlijk terras gemaakt.

Een paar jaar geleden hadden we een oud aftands nestkastje wat uit de Tamme Kastanje was gewaaid. Beschadigd natuurlijk - wat moet je ermee. Enfin, Rinus heeft het opgeknapt en aan de Hazelaar bevestigd. Somber voorspelde hij:” Daar komt toch nooit wat in, veel te dicht bij het terras”. Nou, Meesjes zijn niet zo verschrokken, dus, wie weet. Vorig jaar bleef het leeg. ZIE JE WEL!

Toen we vorige week om een uur of zes 's avonds aankwamen voor ons weekje vakantie, was het nog heerlijk weer, dus na wat uitpakactiviteiten installeerden we ons heerlijk in de tuinstoelen, met een pilsje en een rose'tje.

Om ons heen was het een drukte van belang in de begroeiing. Gefladder en onrustig gedoe. Welk soort vogeltjes het waren konden we niet goed plaatsen, ze waren zo snel en beweeglijk. Maar niks geen beweging in het kastje! ZIE JE WEL!

Toen het killer werd, gingen we naar binnen en terwijl ik in de keuken de spullen begon op te ruimen was het ineens een drukte van belang om en in het nestkastje. Soms zaten beide ouders tegelijk binnen. Er was heel wat eten in te halen, dat snap je wel! Ik heb mijn stoel gepakt en op veilige afstand van het raam zat ik daar, binnen, met de verrekijker. Geen wonder dat we ze niet gelijk thuis konden brengen.

De Bonte Vliegenvanger. Een beeld van een vogeltje, heel snel en beweeglijk. Ze pakken de insecten zo uit de lucht. Wanneer ze

gaan zitten wipt het staartje een paar keer op en neer. De kleur is grijs en aan beide flanken zit een witte vlek, die lijkt of er drie witte veertjes zitten. De borst en onderzijde zijn heel licht. Vooral de buik lijkt wel wit als hij vliegt. Ze zijn erg schuw, vandaar hun angst. Zelfs wanneer er een overhemd hing te drogen, stopten ze onmiddellijk met voeren. We hebben ons dus maar aangepast en de rest van de week zaten wij op het andere terras, wel met zicht op de voederactiviteiten natuurlijk.

Regelmatig hoorden we een vogel die een prachtige melodie uit zijn keeltje tevoorschijn toverde. Maar welke? Ik dacht dat het de Tuinfluiter was en zag hem ook in de tuin tussen de struiken. De cd met vogelgeluiden en het vogelboekje brachten uitkomst. Het was inderdaad de Tuinfluiter.

Waar we ook erg naar uitkeken waren de jonge eekhoortjes. Een kennis die vlakbij woont, heeft een nog veel groter stuk bos bij zijn huis en in de holte van een oude boom hebben de eekhoorns hun nest en werpen daar hun jongen. Zij hebben al verschillende keren het geluk gehad moeder eekhoorn met het jonge kroost voor de eerste keer uit het nest te zien klimmen.

Drie kleine priegeltjes die alles nodig hebben om aan de boomstam te blijven hangen.

Al na vrij korte tijd worden ze door moeder de deur uit gebonjourd en moeten ze hun eigen weg maar zoeken. Een paar keer hebben wij ze in de bomen voorbij zien komen. nog heel voorzichtig hun weggetje over de takken opzoekend. Een staart hebben ze bijna nog niet, maar de witte onderbuik was al goed te zien.

Straks gaan de Tamme Kastanjes weer bloeien met enorme lange slierten witte bloesem. Mooi hoor, maar een zootje als ze uitgebloeid zijn en naar beneden vallen! Rinus heeft het dan altijd heel druk met harken en vegen! Want proper moet het zijn!

Hartelijk zomerplezier gewenst, Janny

RENESSEDAG 2017

Beste vrijwilliger van de Renessedag,
De 31e editie van de "Renessedag" zit er weer op. Na de vele voorbereidingen van o.a. de loterij, prijzen, rad van avontuur, springkussens, Zeeuwse markt en natuurlijk ook door het ophalen, sorteren van de spullen die op de Renessedag worden verkocht.

We kunnen terugkijken op een mooie zaterdag, volop zon, veel bezoekers vooral in de morgen. We hadden veel mooie artikelen op de rommelmarkt, daarentegen was de verkoop ietsje minder dan vorig jaar.

De veiling van de Concert At Sea kaarten was een succes, ook de loten verkoop was dit jaar hoger dan vorige jaren, 300 loten meer verkocht!

Al met al een dag waar we met grote tevredenheid op terug kunnen kijken waardoor we weer een welkome bijdrage kunnen storten op de rekening van de PKN Kerk Schouwen aan Zee, de voetbalvereniging SV Renesse en tennisvereniging Scelveringhe, dit mede door jullie inzet, want zonder jullie kunnen we dit niet realiseren. Netto per vereniging euro 4.500,- aan inkomsten.

Hartelijk bedankt, we hopen volgend jaar weer op uw medewerking.

De Renessedag commissie

KUNSTSCHOEW 2017

Wat hebben we weer een prachtige Kunstschouwweek mee mogen maken op ons mooie dorp !

En wat een gezellige drukte geeft dit in ons anders zo rustige dorpskern.

Het aantal bezoekers was weer rond de 2000!!!

Ongelooflijk, zeker gezien het superwarme weer die week, Als vrijwillige suppoost in onze mooie kerk was het weer bijzonder en gezien de temperatuur jaloersmakend! (volgens vele bezoekers)

Het was voor velen een verademing om onze koele kerk binnen te gaan!

Een prachtige tentoonstelling dit jaar weer zowel in onze kerk als op het mooie landgoed Sere en ook dit jaar weer werd Noordwelle als een van de toplocaties genoemd.

En wat een bijzondere ontmoetingen en gesprekken mag je als suppoost ervaren; dit jaar voor mij de tweede keer, maar zeker weer voor herhaling vatbaar!

Dus hopelijk zien jullie mij misschien weer met de Kunstschauw in de kerk.

Hartelijke groet van Marianne

KOEKJE VAN EIGEN DEEG

Het zal je maar gebeuren; je bent predikant en je hebt het dus druk. Zo druk dat je bij lange na niet toekomt aan alles wat je zou willen doen.

Eindelijk vind je tijd om een bepaald gemeentelid te gaan bezoeken en dan wordt er op je bellen niet open gedaan terwijl je daarbinnen wel voetstappen hoort. De predikant die dit overkwam gluurde geïrriteerd naar binnen en zag nog net de vrouw des huizes wegduiken.

Boos stopte hij zijn visitekaartje in de brievenbus maar pas nadat hij met zijn laatste restje humor daar op had geschreven; Openbaringen 3:20 ("Zie, ik sta aan de deur en ik klop, indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent ik zal bij hem binnenkomen")

Toen de dominee de daaropvolgende zondag na de kerkdienst zijn gemeenteleden één voor één de hand schudde kwam ook de dame in kwestie langs. Zij drukte hem haar visitekaartje in de hand waarop naast haar naam stond: Genesis 3:10

Thuis gekomen zocht de predikant de tekst onmiddellijk op en kreeg er een rood hoofd van. ("Toen ik Uw geluid in de hof hoorde werd ik bevreesd want ik was naakt daarom verborg ik mij")